

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
Facultatea de Istorie și Filosofie

SESIUNEA ȘTIINȚIFICĂ

A DEPARTAMENTULUI ISTORIA ROMÂNILOR,
UNIVERSALĂ ȘI ARHEOLOGIE

IV
ediția

IN MEMORIAM
Gheorghe Palade
(1950-2016)

**PROGRAM
REZUMATELE COMUNICĂRILOR**

Chișinău 2017

CZU [94+902/904]:378.4(478-25)(082)=135.1=161.1

S 5

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie: În memoriam Gheorghe Palade (1950-2016), ediția a 4-a, 28 aprilie, 2017: Program. Rezumatele comunicărilor / Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Istorie și Filosofie; ed.: Aurel Zanoci; com. org.: Ion Eremia [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2017. – 104 p. Apare cu sprijinul Companiei „Berlizzo Group”, Întreprinderea Mun. „Piața Centrală”, absolvenți ai Fac. de Istorie [et al.]. – Texte: lb. rom., rusă. – 100 ex.

ISBN 978-9975-71-901-8.

PROGRAM

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
(SALA SENATULUI, BLOCUL CENTRAL)

VINERI, 28 APRILIE 2017

9 ⁰⁰ -9 ³⁰	Ședința de deschidere a sesiunii științifice
9 ³⁰ -10 ³⁰	Ședința plenară
Ion NICULIȚĂ <i>Universitatea de Stat din Moldova</i>	Coeficientul de credibilitate în reconstituirea realităților istorice
Constantin STOENESCU <i>Universitatea din București, România</i>	Ce mai înțelegem astăzi prin expresia lui Iorga „Bizanț după Bizanț”? O analiză conceptuală
10 ³⁰ -11 ⁰⁰	Pauză de cafea
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	Ședința de deschidere a sesiunii științifice
13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰	Prânzul
14 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Desfășurarea lucrărilor pe secții
16 ⁰⁰ -17 ³⁰	<i>In memoriam Gheorghe Palade</i>
17 ³⁰ -18 ⁰⁰	Lansare de carte (sala 530, blocul central)
Prezentare: Silviu B. Moldovan	Corneliu Ciucanu, Dreapta național-creștină în Moldova, Basarabia și Bucovina. Documente. Colecția „Românii în istoria universală. The Romanians in the world history (vol. 437), Iași: Tipo Moldova, 2016.

**SECȚIA ISTORIE
MODERNĂ**

(AUD. 421, BLOCUL CENTRAL)

11⁰⁰-13⁰⁰

Comunicări

Moderatori: Brîndușa MUNTEANU, Igor CHIOSA

Igor CHIOSA

*Universitatea de Stat din
Moldova*

**Organele de poliție în Basarabia între
1812-1828: Cadrul legal și principalele
direcții de activitate**

Valentin TOMULEȚ

*Universitatea de Stat din
Moldova*

**Onomastica românească din ținutul Hotin
potrivit statisticii din 1821**

Иван ДУМИНИКА

*Институт культурного
наследия, АНМ*

**К вопросу о болгарских
священнослужителях, переселенцев в
Бессарабию в 1830 г**

Brîndușa MUNTEANU

Музеул Unirii, Iași, România

Zestrea în Moldova regulamentară

Andrei EMILCIUC

Instituutul de Istorie, AȘM

**Procurile negustorești ca sursă de
studiere a practicilor comerciale în
Basarabia (1830-1853)**

**Eugen-Tudor
SCLIFOS**

Instituutul de Istorie, AȘM

**Sardinia și chestiunea sudului Basarabiei
(1856)**

14⁰⁰-16⁰⁰

Comunicări

Moderatori: Liliana CONDRATICOVA, Ilie GULICA

Angela BAXAN

*Universitatea de Stat din
Moldova*

**Aspecte privind administrația
provincială țaristă, birocrăția și corupția
administrativă în lucrarea lui Anatole
Leroy-Beaulieu *L'Empire des tsars et les
Russes (1881-1889)***

Cristina GHERASIM

*Universitatea de Stat din
Moldova*

**A acțiunile de binefacere – element al
modelelor mondene și cotidiene specifice
mediului nobiliar din Basarabia în secolul
al XIX-lea**

Liliana

CONDRATICOVA

*Instituutul Patrimoniului
Cultural, AȘM*

**Piese de feronerie lucrate la turnătoria
lui S. Serbov**

Petru GOLBAN

*Universitatea de Stat din
Moldova*

**Calitatea corpului didactic în cadrul
școlilor agricole din Basarabia**

Ilie GULICA

JURNAL de Chișinău

**Considerații privind evoluția
învățământului secundar în Basarabia (a
doua jumătate a secolului XIX - începutul
secolului XX)**

Silvia SCUTARU

*Liceul teoretic „N. Iorga”,
Chișinău*

**Tezele istoriografice sovietice și
contemporane cu privire la evoluția
bisericii basarabene la răscrucea
secolelor XIX-XX**

К вопросу о болгарских священнослужителях, переселенцев в Бессарабию в 1830 г.

Иван ДУМИНИКА

В результате русско-турецкой войны 1828-1829 гг. из Болгарии в Бессарабию вместе с крестьянами переселяются и представители духовенства. Они, как правило, вместе со своей паствой оставались жить в колониях Болгарского водворения. Согласно источникам, в 1830 г. в болгарские колонии поселилось 35 семейств (136 душ мужского пола и 119 душ женского пола) священно- и церковнослужителей, выходцев из-за Дуная. Известны также населенные места в Болгарии, откуда прибыли клирики в Бессарабию. Так, например, дьячок Георгий Лазаревич и пономарь Демьян Кириллов вместе со своей паствой прибыли в колонию Фынтына-Дзинилор из болгарского селения Большой Буялык (совр. с. Шарково, Ямболовская область). Оба, до переселения служили в местной Свято-Успенской церкви. Лазаревич родился в Большом Буялыке, а Кириллов был родом из города Адрианополь. Из Большого Буялыка происходило семейство приходского священника Евстафия Семенова, оно осело в колонии Голица. Братья Михаил (дьячок) и Кирилло (пономарь) Константиновы прибыли в колонию Главан из селения Девлет-ачи (совр. с. Девлеагач, Лозенградский вилайет, Турция), где они служили при Рождество-Богородичной церкви. Проживавший в колонии Дезгинжа Николай Бальчов прибыл из селения Кулупчи. Три священника колонии Твардица Драган Паскалов, Тодор Влайков и Тодор Златов прибыли со своими приходжанами из болгарского селения Твардица. Также из болгарского Кортена в бессарабскую Кириютню переселилось семейство Петко и Ивана Петковых. Их отец, Николай Петков (Петров) был приходским священником в родном селении, умер от холеры. Оттуда же прибыл Петр Петков, отец которого – Дмитрий был священником. Из Кириютни всех Петковых перевели служить в приходе колонии Казакия. Из селения Казосман в колонию Чок-Майдан прибыло семейство Христо (Киню) Попова. Позже он перешел служить в Башкалию. Священник из колонии Долукиой Федор Цветков прибыл из болгарского селения Модрен (село уже не существует, является частью села Мишевско Кырджалийской области). Некоторое время его семейство проживало в колонии Кайракия. В Вулканештах поселилось семейство священника Дмитрия Христофорова, которое прибыло из болгарского селения Едик (вероятнее всего, имеется ввиду селение Едил в Кырджалийской области, сегодня оно уже не существует).

Zestrea în Moldova regulamentară

Brîndușa MUNTEANU

Căsătoria a reprezentat o etapă definitivă în viața oricărui om. În prima jumătate a sec. XIX legile civile din Principate și din Transilvania recunoșteau în căsătorie un act civil patronat de biserică, dând putere de lege unor practici statornicite prin intermediul tradiției.

O etapă importantă în cadrul instituției căsătoriei l-a constituit înzestrarea. Zestrea este partea unui fenomen social complex, a cărui descriere și înțelegere se poate face prin metode interdisciplinare. Ea nu poate fi scoasă dintr-un ansamblu de convenții legate de sistemele de proprietate. Suportul documentar al temei cercetate cuprinde acte civile, memorii, note ale călătorilor străini, opere literare, scrieri etnografice.

În studiul nostru ne propunem să prezintăm zestrea așa cum ea apare în legislația perioadei dar și în documentele civile. De asemenea dorim să urmărim acest subiect de la constituirea sa (înainte de căsătorie), în timpul căsătoriei și după căsătorie.

Începând cu 1819 și până la *Codul civil* din 1864, legea după care se făcea înzestrarea era *Codul Calimach*. De asemenea acest subiect poate fi urmărit și în legislația premergătoare acestor norme legislative, precum *Carte românească de învățătură* sau *Îndreptarea Legii*.

Documentele redactate în perioada 1820-1860 relevă mai multe caracteristici ale acestei teme: condițiile în care se făcea înzestrarea, actorii sociali între care se desfășura acest „contract”, existența unui formular al scrierii „foii” de zestre, cuprinsul ei, statutul ei juridic al înzestrării în diferite etape ale căsătoriei.

În prima jumătate a sec. XIX, în măsura în care modernitatea își croiește drum prin Principatele Române, societatea românească cunoaște profunde transformări. Acestea pot fi sesizate și la nivelul rânduielilor privind zestrea.